

Дело C-187/23

Преюдициално запитване

Дата на постъпване в Съда:

23 март 2023 г.

Запитваща юрисдикция:

Amtsgericht Lörrach (Германия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

21 март 2023 г.

Заинтересовани страни:

Е. V. G.-Т., Р. Т., Ф. Т. и G. Т.

[...]

Amtsgericht Lörrach
(Районен съд Лъорах, Германия)

Определение

в производството по открито наследството

Р. М. J. Т., роден на **12 декември 1931 г., починал на 15 септември 2021 г.,**

френски гражданин, последен адрес: улица S
- наследодател -

Заинтересовани страни:

Е. V. G.-Т. [...]

– първа заинтересована страна —

[...]

Р. Т. [...]

– втора заинтересована страна —

F. T. [...]

– трета заинтересована страна —

G. T. [...]

– четвърта заинтересована страна —

на 21 март 2023 г. Amtsgericht Lörrach (Районен съд Льорах, Германия) [...] определи:

1. Спира производството по делото до постановяване на решението на Съда на Европейския съюз по формулираните по-долу преюдициални въпроси.
2. На основание член 267, първа алинея, буква б) и член 267, втора алинея ДФЕС отправя преюдициално запитване до Съда на Европейския съюз относно тълкуването на член 67, параграф 1, втора алинея, буква а) от Регламент (ЕС) № 650/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2012 година относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения и приемането и изпълнението на автентични актове в областта на наследяването и относно създаването на европейско удостоверение за наследство (наричан по-нататък „Регламент № 650/2012“):
  - а) Трябва ли член 67, параграф 1, втора алинея, буква а) от Регламент № 650/2012 да се тълкува в смисъл, че се имат предвид и възраженията, повдигнати в самото производство по издаване на европейско удостоверение за наследство, и че съдът няма право да разгледа тези възражения, поради което в тази разпоредба се имат предвид не само възраженията, повдигнати в друго производство?
  - б) При утвърдителен отговор на въпроса по буква а), трябва ли член 67, параграф 1, втора алинея, буква а) от Регламент № 650/2012 следователно да се тълкува в смисъл, че не може да се издаде европейско удостоверение за наследство дори и тогава, когато са повдигнати възражения в производството по издаването на европейско удостоверение за наследство, които вече са били разгледани в производството по издаване на удостоверение за наследници по германското право?
  - в) При утвърдителен отговор на въпроса по буква а), трябва ли член 67, параграф 1, втора алинея, буква а) от Регламент № 650/2012 следователно да се тълкува в смисъл, че се имат предвид всякакви възражения, дори когато са повдигнати, без да са доказани в достатъчна степен, като за доказването на този факт не следва да бъдат събирани формални доказателства?
  - г) При отрицателен отговор на въпроса по буква а), в каква форма съдът трябва да изложи мотивите си, с които той отхвърля

възраженията и постановява издаването на европейско удостоверение за наследство?

Мотиви

I. Изложение на предмета на спора и релевантните факти

Последното местоживее на наследодателя е в R. (Германия), той е френски гражданин и почива на 15 септември 2021 г. На 23 ноември 2021 г. първата заинтересована страна, съпругата на наследодателя, чрез процесуален представител подава заявление за издаване на европейско удостоверение за наследство, което да удостовери, че е единствена наследница. Съществува завещание със следното съдържание:

„Съвместно завещание

Ние, съпрузите E. G.-T., родена на 29 декември 1937 г. и P. T., роден на 12 декември 1931 г., двамата живущи на улица S, заявяваме следното:

- 1) Не сме обвързани с предходни завещателни разпоредения и не сме съставяли актове на последна воля. За всеки случай оттегляме всички завещателни разпоредения, направени от нас едностранно или съвместно.
- 2) Определяме реципрочно всеки един от нас за единствен наследник на другия. Настоящото определяне на реда за наследяване е реципрочно и има обвързващо действие. Освен това преживелият съпруг не е ограничен от това волеизявление. Той е свободен сам да се разпорежи по отношение на собственото си наследяване дори и преди смъртта на първия съпруг, но само в случай, че го надживее.
- 3) Двата живеем в Германия и искаме да изберем за приложимо германското наследствено право, доколкото това е допустимо. Този избор на приложимото право е реципрочен за всеки от нас.

R., 23 юли 2020 г.

E. G.-T.

Моята воля е същата

P. T.“

Това завещание е написано и подписано саморъчно от заинтересованата страна G.-T. Освен това завещанието е подписано от наследодателя.

В допълнение съществува по-старо завещание със следното съдържание (превод на немски от френски език):

„Аз, Р. М. J. Т., роден на 12 декември 1931 г. в А., живущ в Т. L. R., ИСПАНИЯ

Оттеглям всички по-ранни разпореждания с моето имущество за след смъртта ми.

Завещавам наличните наследствени дялове от моето имущество на двамата ми внуци, синовете на Р.,

Н. А. J. Т., роден на 12 октомври 1988 г. в А. и

J. N. J. Т., роден на 25 юни 1993 г. в А.

Те наследяват по равни дялове.

За организатор на моята траурна церемония с отслужване на грегорианска меса и погребението ми в Д., Испания посочвам единствено сина си Р.

А., 31 май 2001 г.

Това е моето завещание.

Р. Т.“

Това завещание е съставено и подписано саморъчно от наследодателя.

Първата заинтересована страна счита себе си за единствена наследница въз основа на завещанието от 23 юли 2020 г. Втората, третата и четвъртата заинтересовани страни считат, че това завещание е недействително. Те заявяват, че по време на съставянето на завещанието наследодателят вече не разполагал със завещателна дееспособност и че положеният подпис не бил неговият собствен.

Все пак наследодателят разполага със завещателна дееспособност. Втората, третата и четвъртата заинтересована страна твърдят само, че наследодателят бил объркан от време на време. Само от това твърдение обаче не може да се заключи, че не е налице завещателна дееспособност и не следва повдигнатото възражение да бъде подлагано на по-нататъшна проверка. В този контекст трябва конкретно да се посочи на какво могат да се дължат пороците, които засягат изразената воля по такъв начин, че наследодателят да не може повече да е разбирал значението и последиците от завещанието [...].

Подписът също е на наследодателя. На съда са представени множество подписи на наследодателя. Единственият, който се различава, е подписът от 1956 г. Всички последващи подписи съответстват на подписа в завещанието.

II. Текст на приложимото национално законодателство и съдебна практика

Член 2267 от Bürgerliches Gesetzbuch (Граждански кодекс):

„1 За съставянето на съвместно завещание съгласно член 2247 е достатъчно, ако единият от съпрузите състави завещанието в предписаната с тази разпоредба форма, а другият съпруг — приподпише саморъчно съвместното волеизявление. 2 Приподписващият съпруг посочва в кой момент (ден, месец и година) и на кое място е добавил подписа си.“

Член 26 от Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit (Закон за производството по семейни дела и за охранителните производства, наричан по-нататък „FamFG“):

„Съдът събира служебно доказателствата, необходими за установяване на правнорелевантните факти.“

Член 352e от FamFG:

„(1) 1 Удостоверение за наследници се издава, когато съдът по наследствени дела приеме за установени фактите, които са необходимите за обосноваване на заявлението. 2 Съдът се произнася с определение. 3 Определението влиза в сила с постановяването му. 4 Не се изисква публикуване на определението.“

(2) Ако определението противоречи на волята на някоя от заинтересованите страни, то се обявява на заинтересованите страни. 2 В този случай съдът спира незабавното влизането в сила на определението и отлага издаването на удостоверението за наследници до влизането в сила на определението.

(3) Когато удостоверението за наследници е издадено, жалба срещу определението е допустима, доколкото с нея се иска обезсилване на удостоверението за наследници.“

Член 35 от Internationales Erbrechtsverfahrensgesetz (Закон за производството по дела относно международно наследяване, наричан по-нататък „Internationales ErbrechtsverfahrensG“):

„(1) Прилага се Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit, доколкото Регламент № 650/2012 и разпоредбите на този раздел не постановяват друго.“

Член 39 от Internationales ErbrechtsverfahrensG:

„(1) 1 Ако са налице предпоставките за издаване на европейското удостоверение за наследство, Съдът разпорежда то да бъде издадено в

оригинал. 2 Ако са налице предпоставките за издаване на заверено копие от това удостоверение или за удължаване на срока на валидност на такова копие, Съдът разпорежда то да бъде издадено или да бъде удължен срокът му на валидност. 3 В останалите случаи съдът се произнася с определение.

(2) За издаването на европейско удостоверение за наследство и на заверено копие се използва формулярът по член 67, параграф 1, второ изречение във връзка с член 81, параграф 2 на Регламент № 650/2012.“

Германска съдебна практика по член 67, параграф 1, втора алинея, буква а) от Регламент № 650/2012:

OLG Stuttgart (Висш областен съд Щутгарт, Германия), решение от 15 декември 2020 г., 8 W 342/20, [...] ECLI:DE:OLGSTUT:2020:1215.8W342.20.00

Предходно производство по същото дело: AG Stuttgart (Районен съд Щутгарт, Германия), решение от 10 август 2020 г., 30 VI 665/19 —, [...] ECLI:DE:AGSTUTT:2020:0810.30VI665.19.00

III. Мотиви за отправяне на преюдициалното запитване

1. Въпрос по буква а)

Разрешаването на спора по делото зависи от тълкуването на член 67, параграф 1, втора алинея, буква а) от Регламент № 650/2012. Втората, третата и четвъртата заинтересовани страни оспорват заявлението, подадено от първата заинтересована страна. След проверка на повдигнатите възражения решаващият съд намира, че въз основа на фактите по делото е възможно да бъде постановено съдебно решение, тъй като той приема, че първата заинтересована страна е единствен наследник на наследодателя. Предпоставките за издаване на европейско удостоверение за наследство по член 67, параграф 1, втора алинея, буква а) от Регламент № 650/2012 са налице. Такова обаче не може да бъде издадено, ако член 67, параграф 1, втора алинея, буква а) от Регламент № 650/2012 се тълкува в смисъл, че разпоредбата предвижда също възражения, повдигнати в производството по издаване на удостоверение за наследство.

Тълкуване в този смисъл би възпрепятствало издаването на европейско удостоверение за наследство, защото в това производство са повдигнати възражения.

2. Въпрос по буква б)

Процесуалният представител на първата заинтересована страна заявява, че ако производството по делото бъде спряно, ще подаде заявление за издаване на удостоверение за наследници. В този случай повдигнатите възражения

трябва да бъдат разгледани в съответствие с националното право. Ако те бъдат разгледани в производството по издаване на удостоверение за наследници, се поставя въпросът дали, след като те вече са били разгледани, изобщо е налице оспорване по член 67, параграф 1, втора алинея, буква а) от Регламент № 650/2012, или следва да се приеме, че по тях вече е налице съдебно произнасяне и европейското удостоверение за наследство трябва да бъде издадено.

3. Въпрос по буква в)

Освен това възраженията на втората, третата и четвъртата заинтересовани страни не са доказани в достатъчна степен, вследствие на което съдът да приеме, че може да постанови окончателно решение, без да събира служебно доказателства. Издаването на европейско удостоверение за наследство зависи от това дали и такива възражения попадат в обхвата на член 67, параграф 1, втора алинея, буква а) от Регламент № 650/2012.

4. Въпрос по буква г)

В случай, че поначало съдът е длъжен да разгледа оспорването, се поставя въпросът къде трябва да бъде оформено това. За издаването на европейско удостоверение за наследство се използва формулярът по член 67, параграф 1, второ изречение във връзка с член 81, параграф 2 от Регламент № 650/2012. Формулярът съдържа следната клауза:

„Органът удостоверява, че е предприел всички необходими мерки, за да информира бенефициерите за заявлението за удостоверение и че към момента на изготвяне на удостоверението никой от елементите, съдържащи се в него, не е оспорен от бенефициерите.“

Поставя се въпросът къде трябва да се посочи, че са повдигнати възражения, които обаче са били отхвърлени. Този въпрос е спорен, тъй като процесуалното право не предвижда издаването на европейско удостоверение за наследство да се съпътства от съдебен акт, постановен във връзка с това.

IV. Мотиви, въз основа на които запитващата юрисдикция има съмнение относно тълкуването на член 67, параграф 1, втора алинея, буква а) от Регламент № 650/2012

Тълкуването на член 67, параграф 1, втора алинея, буква а) от Регламент № 650/2012 е спорно в Германия. От една страна, се застъпва становището, че Регламент № 650/2012 предвижда безспорно съдебно производство. От тази гледна точка в член 67, параграф 1, втора алинея, буква а) от Регламент № 650/2012 се имат предвид възражения, които са повдигнати в самото производство по издаване на удостоверение за наследство [...] [източници от доктрината]. Основните изтъквани мотиви са, че процесуалните разпоредби, предвидени в Регламент № 650/2012, не допускат спорното

съдебно производство. Производството е безспорно и не се предвижда издаването на съдебен акт, постановен в рамките на контрадикторно производство.

Съгласно другото становище съдът може да разгледа постъпилото оспорване [...]. Има се предвид само оспорването, направено в рамките на друго съдебно производство. Това съответства на член 67, параграф 1, втора алинея, буква а) от Регламент № 650/2012. Член 66, параграф 1, второ изречение от Регламент № 650/2012 урежда принципа, според който органът извършва служебна проверка, когато това е предвидено от националното право, какъвто е случаят с член 26 от FamFG в Германия.

С определение от 15 декември 2020 г., 8 W 342/20, [...] ECLI:DE:OLGSTUT:2020:1215.8W342.20.00 OLG Stuttgart приема, че трябва да бъде проведено спорно съдебно производство. При това допуска подаването на касационна жалба, тъй като повдигнатият въпрос е от основополагащо значение и по него все още не се е произнасяла върховна съдебна инстанция. В доктрината се критикува това съдебно решение, защото OLG Stuttgart не отправя преюдициално запитване до СЕС по този въпрос [...]. Касационната жалба по въпроси на прилагането на правото не е подадена, поради което производството не е придвижено към BGH (Федерален върховен съд), който е задължен да отправи преюдициално запитване на основание член 267, трета алинея ДФЕС.

Процесуалният представител на първата заинтересована страна посочва, че ако на въпроса по буква а) се отговори утвърдително, може да възникне ситуация, в която изобщо няма да може да бъде издадено европейско удостоверение за наследство на истинския наследник. Аргументът против, който се посочва в доктрината е в смисъл, че съдът, компетентен да разгледа жалбата, може най-малкото да разгледа и повдигнатите възражения, като вследствие на това за издаващия орган и за сезирания с жалба съд (член 72 от Регламент № 650/2012) ще важат различни критерии при проверката. [...]. Освен това се посочва, че европейското удостоверение за наследство трябва да бъде издадено, когато възраженията вече са разгледани в друго съдебно производство [...]. Това може да бъде производството по издаване на удостоверение за наследници по германското право, какъвто е и смисълът на въпроса по буква б), защото в германското производство възраженията се разглеждат и проверяват служебно.

В доктрината се прави предложението възраженията, с които се допуска злоупотреба с право, да бъдат оставяни без разглеждане, за да се избегнат нетърпими правни последици [...]. Това визира въпроса по буква в). Възраженията в настоящото съдебно производство не са повдигнати при злоупотреба с право, но не са доказани в такава степен, че да не е необходимо да се събират служебно формални доказателства за тях.

Разяснение относно наличните способности за обжалване:

[...]

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ